

Äänekosken kaupungin kulttuuri- ja liikuntaohjelma 2022-2028

1. Yleistä

Äänekosken kulttuuri- ja liikuntatoimi muodostuu kirjastotoimesta, kulttuuritoimesta, Ala-Keiteleen musiikkiopistosta ja liikuntapalveluista. Kulttuuri- ja liikuntaohjelman tarkoituksena on määrittää vuosille 2022-2028 kulttuuri- ja liikuntatoimen keskeiset kärkitavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Kulttuuri- ja liikuntaohjelman kautta tuetaan kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivista harrastustoimintaa, ennaltaehkäistään syrjäytymistä ja mielenterveyteen liittyviä haasteita sekä edistetään yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja tasa-arvoa kuntalaisten välillä. Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuri- ja liikuntapalvelut lisäävät kaupungin tunnettuutta ja vahvistavat Äänekosken positiivista imagoa houkutellessaan osaltaan uusia asukkaita kaupunkiin.

Äänekosken kaupungin kulttuuri- ja liikuntatoimen vahvuuksia ovat:

- Hyvät toimintaedellytykset ja osaava henkilöstö
- Monipuolinen ja laaja palveluiden ja tilojen tarjonta
- Aktiivinen palveluiden ja tilojen käyttäjäkunta ja yhdistystoiminta
- Positiivinen ja arvostava ilmapiiri kulttuuri- ja liikuntatoiminnalle

Kulttuuri- ja liikuntatoimen tärkeimmät sidosryhmät ovat:

- Kulttuurialan yhdistykset
- Liikunta-alan yhdistykset
- Kyläyhdistykset, kylätoimikunnat ja asukas yhdistykset
- Koskelan Setlementti
- Liikuntatilojen ja palveluiden asiakkaat (uimahallit, kuntosalit, liikuntatalo, Pankkari, ylipainehalli)
- Kulttuuritilojen, palveluiden ja tapahtumien asiakkaat (Painotalo, taidemuseo, kirjasto, Hoikkassali)
- Musiikkiopiston opiskelijat ja heidän huoltajansa
- Hyvinvointialue
- Kaupungin eri toimialat ja ympäryskunnat

2. Yhteys kaupunkistrategiaan

Kulttuuri- ja liikuntaohjelma toteuttaa Äänekosken kaupunkistrategian **Hyvä elämä** -ulottuvuutta, jonka painopisteitä ovat:

- Kehitämme terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä - elävää keskustaa ja aktiivisia kyliä
- Vahvistamme monipuolista harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa
- Mahdollistamme elinikäisen kehittymisen ja rakennamme osallisuutta, jotta jokainen on osa jotakin yhteisöä
- Mielenhyvinvoinnin edistäminen, lasten ja nuorten tukeminen sekä varautuminen arjen haasteisiin ovat toimintamme ytimessä

3. Kulttuuri- ja liikuntatoimen nykytila

3.1. Kirjastotoimi

Kuntien kirjastotoimintaa ohjaa kirjastolaki (29.12.2016/1492), jonka tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Äänekosken kaupunginkirjasto kuuluu Keski-Suomen kirjastoverkkoon, Keski-kirjastoihin. Äänekoskella toimii neljä kirjastoa, pääkirjaston lisäksi Konginkankaan, Sumiaisten ja Suolahden lähikirjastot. Konginkankaan, Sumiaisten ja Suolahden kirjastoissa on käytössä omatoimijärjestelmät, joiden ansiosta sisään pääsee kirjastokortilla ja PIN-koodilla kirjautumalla myös silloin, kun henkilökuntaa ei ole paikalla: lähikirjastot ovat omatoimikäytössä vuoden jokaisena päivänä. Myös pääkirjastolle on tavoitteena saada lähivuosina omatoimijärjestelmä.

Perinteisen lainaustoiminnan lisäksi kirjastoissa avataan kokoelmien sisältöjä asiakkaille järjestämällä teemanäyttelyitä ja keräämällä tilauksesta aineistopaketteja esimerkiksi koulu- luokille ja varhaiskasvatuksen ryhmille. Perusopetuksen, toisen asteen oppilaitosten ja kansalaisopiston ryhmiä vierailee kirjastoissa vuosittain tutustumiskierroksilla, kirjavinkkauksissa ja tiedonhaun opastuksissa. Avoimet lukupiirit, kirjailijavierailut, satutuokiot ja muut tapahtumat tuovat kirjastoja tutuiksi kaikenikäisille. Hakeutuva kirjastopalvelu (Liikkuva Lainaamo) laajentaa tarjontaa fyysisten kirjastorakennusten ulkopuolelle viemällä lainaustoimintaa ja aineistovinkkausta asiakasyhteisöjen omiin tiloihin.

3.2. Kulttuuritoimi

Äänekosken kaupungin kulttuuritoimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (8.2.2019/166). Äänekosken kulttuuritoimi tuottaa kiinnostavaa ja omaleimaista esittävän taiteen ohjelmistoa, tukee ja tuottaa laadukasta taidekasvatusta sekä edistää kulttuurihyvinvointia ja kulttuurista osallisuutta Äänekoskella.

Kulttuuritoimi toteuttaa vuosittain kevät- ja syyskauden kausiohjelmat Kulttuurikeskus Painotalolle, jonka tavoitteena on täydentää alueen kulttuuritarjontaa esittävän taiteen osalta. Kausiohjelmien sisällöt ovat monipuolisia, ja niiden suunnittelussa pyritään huomioimaan erilaiset kohderyhmät. Lisäksi kulttuuritoimi järjestää vuosittain Lasten Kulttuuripäivät, sekä vastaa kaupungin perinteisten juhlatilaisuuksien (mm. itsenäisyysjuhla, uusivuosi ja joulukadun avajaiset) järjestelyistä.

Äänekosken kulttuuritoimi on sitoutunut edistämään lastenkulttuuria ja on valtakunnalliseen lastenkulttuuriverkostoon kuuluvan Kulttuuriantian jäsen. Kulttuuritoimi koordinoi yhteistyössä

opetus ja kasvatustoimialan kanssa peruskoululaisten Kulttuurikoski -kulttuurikasvatussuunnitelmaa sekä varhaisiän kulttuurikasvatusta päiväkodeissa ja esikoulussa.

Kulttuuritoimi edistää taiteen nivoutumista osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä kokonaisvaltaista hyvää elämää. Kulttuuritoimen tavoitteena on lisätä ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia kulttuuritoiminnan kautta ja parantaa osaltaan kulttuurin harrastusmahdollisuuksien saatavuutta ja saavutettavuutta alueella. Kulttuuritoimi tukee avustusten kautta paikallisten yhdistysten ja yksityishenkilöiden kulttuuritoimintaa ja luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteen harjoittamiselle Äänekoskella.

Tavoitteiden ja tehtävien kautta kulttuuritoimi edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, luo mahdollisuuksia toteuttaa ihmisten luovuutta sekä täyttää kulttuurin ja taiteen tekemisen ja kokemisen tarpeita, tukee kaikkien väestöryhmien osallisuutta ja osallistumista kulttuuriin ja taiteeseen, sekä vahvistaa kulttuurin ja taiteen käyttöä väestön hyvinvoinnin, kokonaisvaltaisen terveyden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

Kulttuuritoimi hallinnoi ja koordinoi Painotalon ja Suopungin tilojen käyttöä, jonka lisäksi se vastaa Äänekosken kirjaston kiinteistössä sijaitsevan Hoikkassalin näyttelytoiminnan koordinoimisesta.

3.3. Museot

Vuonna 1982 perustettu kulttuurihistoriallinen kaupunginmuseo ja vuonna 2004 perustettu taidemuseo muodostavat yhdessä Äänekosken kaupungin kulttuuritoimen alaisen toimintayksikön. Museot noudattavat toiminnassaan museolakia edistämällä kulttuuriperinnön kattavaa tallentamista sekä monipuolisten, alueellisesti kattavien ja yhteisölleen merkittävien museopalveluiden saatavuutta. Keväällä 2020 kaikissa Keski-Suomen alueen museoissa otettiin käyttöön uusi kokoelmanhallintajärjestelmä SIMO, mikä mahdollistaa kaikkien kokoelmien yhteiskäytön. Äänekosken museoiden osalta järjestelmään on viety n. 56 hyllymetriä arkistoainestoa, n. 3800 esinettä, n. 3200 taideteosta, 15 yksikköä av-aineistoa sekä n. 24000 valokuvaa. Museoissa työskentelee kaksi vakinaista museoammattilaista, museonjohtaja ja museoamanuenssi. Näin museot kuuluvat OKM:n myöntämän valtionosuusrahoituksen (VOS) piiriin.

Museoiden toimintaa ohjaavat omat, vahvistetut kokoelmapoliittiset ohjelmat, kaupunginmuseon vuodelta 2025, taidemuseon vuodelta 2017. Kokoelmapoliittikka on museoiden pitkän tähtäimen toimintasuunnitelma, joka kertoo museon tavat kokoelmien kartuttamiseen, tallentamiseen, säilyttämiseen, konservointiin, esittämiseen ja tutkimiseen. Ohjelma auttaa hahmottamaan museotyön kokonaisuutta paikallisesti mutta myös maakunnallisesti, ja sen avulla kunnan viranhaltijat ja luottamushenkilöt voivat perehtyä museoiden kokoelmaperiaatteisiin ja tavoitteisiin.

Suomen museoliiton hallinnoima hanke TAKO tallennus- ja yhteistyöverkosto on vuonna 2024 rekisteröitynyt yhdistykseksi, johon museoiden tulee erikseen hakea. Äänekosken museoiden liittymisen TAKO:n jäseneksi on kulttuuri- ja liikuntalautakunta hyväksynyt kokouksessaan 26.3.2025. Hakemus jäseneksi on valmistelussa. Äänekosken tallennusvastuu koskee professori Mikko Niskasta ja professori Simo Hannulaa.

Taidemuseo hallinnoi Äänekosken kaupungin taidekokoelmaa (375 teosta), Suolahden kaupungin taidekokoelmaa (184 teosta) sekä taidemuseon omaa kokoelmaa (1883 teosta). Toivo Parantaisen taidemuseosäätiö sr on lakkautettu 2025 ja säätiön kokoelma (766 teosta) sekä koko irtain omaisuus on siirtynyt Äänekosken kaupungin omistukseen ja taidemuseon hallintaan. Taidemuseo on ympärivuotisesti avoinna, perusnäyttelyn lisäksi vaihtuvissa näyttelyissä on vuosittain esillä paikallisuuteen liittyviä taidenäyttelyitä 3-4. Kävijämäärä on vakiintunut n. 2500 vuosittaiseen vierailijaan.

Äänekosken kaupunginmuseon tehtävänä on vaalia henkistä ja aineellista paikalliskulttuuriperintöä, kasvattaa äänekoskelaisten kotipaikkatietoisuutta ja esitellä kotiseudun historiaa. Museon toiminta mahdollistaa asukkaille juurtumisen paikkakunnalle, auttaa heitä tiedostamaan paikkakunnan historiallista ja kulttuurista kehitystä sekä ymmärtämään kotiseudun erityispiirteitä lisäten osallisuutta kaupunkilaisten muodostamassa yhteisössä. Tehtävän toteuttamiseksi museo tallentaa ja säilyttää kokoelmapoliittisen ohjelman mukaisesti Äänekosken historiaan liittyvää aineistoa kuten esineitä, valokuvia ja yksityisluonteista asiakirja-aineistoa. Tiedämystä museon hallussa olevasta reilusta 80 000 objektista kasvatetaan inventoinnin ja täydennysluetteloinnin avulla.

Äänekosken paikallishistorian esittely näyttelyiden ja julkaisujen avulla muodostaa merkittävän osan kaupunginmuseon toimintaa. Rinnalla valmistellaan oman näyttelytilan käyttöönottoa Äänekosken tehtaiden vanhaan pääkonttoriin. Peruskorjauksen jälkeen uudessa museotilassa on tarkoitus esitellä mm. alueen teollistumista, kaupungin kehitystä ja sen asukkaiden elämää sekä yhteisöllistä toimintaa. Äänekosken kaupunginmuseo tekee yhteistyötä äänekoskelaisten kotiseutu- ja museotyöstä kiinnostuneiden tahojen kanssa mm. järjestämällä yhteisnäyttelyitä, tarjoamalla säilytystiloja aineistoille ja antamalla asiantuntijapalveluita.

3.4 Ala-Keiteleen musiikkiopisto

Ala-Keiteleen musiikkiopisto (AKMO) on Äänekosken kaupungin ylläpitämä oppilaitos, joka saa tuntiperusteista valtionosuutta. Toimintaa säätelee laki ja asetus taiteen perusopetuksesta (TPO), jonka 1§ todetaan, että ”Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. TPO:n yhteydessä voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa.” Musiikkiopiston toiminta-alueeseen kuuluu Äänekosken lisäksi yhteistyösopimuksin Hankasalmen, Konneveden, Laukaan ja Uuraisten kunnat. Kaikkien opetusmuotojen yhteenlaskettu oppilasmäärä koko toimialueella on noin 400 oppilasta.

AKMO:n toiminta-ajatuksena on antaa oppilaan yksilölliset ominaisuudet ja tavoitteet huomioon ottavaa musiikin- ja soitonopetusta, jonka päämääränä on vahvistaa oppimisen iloa soitto- ja laulutaidon, yhteismusisoinnin ja musiikin perusteiden oppimisen sekä niiden edelleen kehittämisen kautta. Lisäksi oppilasta kannustetaan harjoitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä luodaan perusta elinikäiselle myönteiselle musiikkisuhteelle. Musiikkiopiston opetus antaa myös valmiudet oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla.

Opetushallitus päättää taiteenaloittain TPO:n tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Tällä hetkellä TPO:n parissa on valmisteilla lakiuudistus, jonka tavoitteena on parantaa eri taiteenlajien

opetuksen saavutettavuutta ja selkeyttää valtionrahoitusjärjestelmää. Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027 alkaen. Em. Vaikuttaa myös siihen, että OPH on tarkoitus laatia uudet TPO:n opetussuunnitelman perusteet. Alustavan suunnitelman mukaan oppilaitoskohtaiset uudet opetussuunnitelman perusteet tulisi olla käytössä 1.8.2028 alkaen.

Musiikkiopisto haluaa olla aktiivinen sekä näkyvä toimija kuntalaisten elämässä: musiikin avulla halutaan jakaa ja lisätä sosiaalista hyvinvointia toimialueen väestön keskuudessa. Opettajat ja oppilaat soittavat vuosittain lukuisissa erilaisissa isommissa ja pienemmissä konserteissa sekä yksin että yhdessä. AKMO:n yhteistyökumppaneina ovat mm. kuntien kulttuuritoimet, koulut, päiväkodit, kirjastot, seniori- ja päiväkeskukset, terveysasemat, seurakunnat ja muut maakunnalliset musiikkioppilaitokset.

Musiikkiopiston opetustilojen ongelmat päätoimipisteessä päättyivät syksyllä 2025, kun kaikki Äänekosken taajaman eri opetuspisteet saatiin keskitettyä uuteen Koulunmäen C-rakennukseen. Nyt AKMO toimii samassa rakennuksessa yhdessä yhtenäiskoulun luokkien 7-9 sekä nuorisotoimen kanssa.

3.5. Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tuottaa kaikille kuntalaisille liikuntalaissa (390/2015) määriteltyjä liikuntapalveluita ottaen huomioon harrasteliikunnan, kilpaliikunnan, lasten- ja nuorten liikunnan, sekä erityisryhmien tarpeet. Liikuntapalveluiden tulosalue vastaa kaupungin omistuksessa ja/tai hallinnassa olevien sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen kehittämisestä, sekä uusien liikuntapaikkojen rakentamisesta yhteistyössä kaupunkirakennepalveluiden kanssa koko Äänekosken alueella. Liikuntapaikkojen kunnossapito hoidetaan Äänekosken kiinteistöhoito Oy:n ja muiden yhteisöjen/tahojen kanssa tehtyjen erillisten hoitosopimusten kautta. Keskeisiä sisäliikuntapaikkoja ovat Äänekosken ja Suolahden uimahallit, Äänekosken liikuntatalo, Äänekoski Areena Pankkari, ylipainehalli, jäähalli, kuntosalit ja tennishalli. Lisäksi koulujen liikuntatiloja hyödynnetään erityisesti seurojen ryhmäliikuntatoiminnan ylläpitämisessä.

Äänekosken alueella on lukuisia eri lajien harjoittamiseen sopivia ulkoliikuntapaikkoja, joista keskeisimpiä ovat Äänekosken Liikuntapuisto, Suolahden yleisurheilukenttä, Äänemäen las-kettelurinne, Huuhan skeittipuisto ja pump track, beachvolley kentät, frisbeegolfradat, tenniskentät, lukuisat kylien ja taajamien pallokentät ja kaukalot, monitoimiareenat, ulkokuntosalilaitteet, sekä luontopolut, hiihtoladut ja jääladut. Lisäksi Äänekosken ympäristöstä löytyy ajantasaisia suunnistuskarttoja jokaisesta taajamasta.

Liikuntapalvelujen kautta myönnetään käyttövuorot kaupungin sisä- ja ulkoliikuntatiloihin. Koulujen liikuntatilojen osalta liikuntatoimi myöntää käyttövuorot Äänekosken ja Suolahden taajamissa olevien koulujen iltakäyttöön keskitetyn hakuprosessin kautta. Muiden koulujen käyttövuoroista päättävät rehtorit. Liikuntapalveluiden kautta myönnetään myös paikallisille urheiluseuroille toiminta- ja kohdeavustuksia, joilla tuetaan erityisesti harrastustoiminnan ylläpitämistä. Lisäksi liikuntapalvelut tekevät yhdessä kaupunginhallituksen kanssa yhteistyösopimuksia liittyen kansallisesti merkittävien liikuntatapahtumien järjestämiseksi alueella.

Liikuntapalveluissa järjestetään liikunnanohjausta erityisryhmille ja huolehtii koulujen uimaopetuksesta. Ohjaustoiminnasta vastaavat pääasiallisesti erityisliikunnanohjaajat yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Erityisryhmien liikunnalla tarkoitetaan sellaisten henkilöiden liikuntaa, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen tai

sosiaalisen tilanteen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan ja joiden liikunta vaatii soveltamista ja erityisosaamista. Liikuntapalveluiden terveystieteelliset ryhmät ovat tarkoitettu pääasiassa pitkäaikaissairaille, työkyvyttömyyseläkkeellä oleville ja ikäihmisille.

Liikuntaneuvontaa toteutetaan myös eri ikäisille henkilöille, jotka liikkuvat hyvinvointinsa kannalta liian vähän, tai jotka muutoin tarvitsevat liikunnan aloittamiseen tukea (esimerkiksi maahanmuuttajat). Liikuntapalveluissa toteutetaan asiakaslähtöisen liikuntaneuvonnan toimintamallia yhteistyössä hyvinvointialueen ja työterveyshuoltojen kanssa taatakseen asiakkaiden palveluketjun saumattomuuden.

4. Kulttuuri- ja liikuntaohjelman mittarit, kärkitavoitteet ja toimenpiteet 2026-2028

Mittarit kulttuuri- ja liikuntaohjelmalle ovat:

- Kirjaston kävijämäärät
- Kirjaston lainausten lukumäärä
- Kirjaston tapahtumien lukumäärä
- Kirjaston tapahtumien kävijämäärä
- Kirjaston ohjattujen ryhmäkäyntien lukumäärä
- Kirjaston ohjattujen ryhmäkäyntien kävijämäärä
- Kulttuuritapahtumien lukumäärä
- Kulttuuritilojen ja tapahtumien kävijämäärät
- Kulttuuritilojen käyttövuorojen lukumäärä
- Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen (toiminnan lukumäärä ja osallistujien määrä)
- Kulttuurihyvinvointipalveluiden toteutuminen (toiminnan lukumäärä ja osallistujien määrä)
- Taidemuseolla järjestettyjen näyttelyiden lukumäärä
- Taidemuseolla järjestettyjen tapahtumien lukumäärä
- Taidemuseon kävijämäärät näyttelyissä ja tapahtumissa
- Taidemuseon vastuulla olevan kuvataidepolun toteutuminen osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa
- Kulttuurihistoriallisen museon kävijämäärät museon avauduttua
- Liikuntatilojen käyttövuorojen lukumäärä (sisä- ja ulkotilat)
- Erityisliikunnan ryhmien lukumäärä
- Erityisliikunnan ryhmien käyntikertojen määrä
- Uimahallien kävijämäärät
- Seniorikorttien käyttäjämäärä
- Juniorikorttien käyttäjämäärä
- Musiikkiopiston oppilasmäärä
- Musiikkiopiston tapahtumien lukumäärä
- Musiikkiopiston tapahtumien kävijämäärät
- Osallistamistilaisuuksien määrä (mm. kulttuurifoorumi ja liikuntafoorumi)

Muita mittareita ohjelmalle ovat:

- Asukastyytyväisyyskyselyn kulttuuri- ja liikuntatoimea koskevat kysymykset
- Ilmiö strategian asukkaan kokemusmittareihin liittyvät kysymykset:
  - Kuinka tyytyväinen olet harrastusmahdollisuuksiin Äänekoskella?

- Kuinka tyytyväinen olet kulttuuritoiminnan monipuolisuuteen Äänekoskella?
- Osallistutko jonkin seuran, yhdistyksen, yhteisön tai harrastusporukan toimintaan?
- Kuinka tyytyväinen olet tapahtumatoimintaan Äänekoskella?

Kulttuuri- ja liikuntaohjelman tärkeimmät toimenpiteet on koottu neljän kärkitavoitteen alle, jotka ovat:

1. Kulttuuri- ja liikuntatoimi terveellisten, turvallisten ja viihtyisän elinympäristön, elävän keskustan ja aktiivisten kylien kehittäjänä

- Julkisen taiteen ja taidetta ympäröivän alueen hoito-ohjelman toteuttaminen
- Kulttuuri- ja liikuntatapahtumien tukeminen koko Äänekosken alueella
- Lähiliikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen koko Äänekosken alueella
- Hyvinvointiopastuksen lisääminen lapsille ja nuorille
- Hakeutuvan kirjastotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen Liikkuva Lainaamo toiminnan kautta eri kohderyhmille
- Kylien investointiavustukset kyläparlamentin kautta
- Kävelyn ja pyöräilyn lisäämistä tukevien toimenpiteiden edistäminen yhteistyössä muiden kaupungin toimialojen ja kuntalaisten kanssa kehittämällä mm. reitistöjä ja niiden käytettävyyttä

2. Kulttuuri ja liikuntatoimi monipuolisten harrastus- kulttuuri- ja tapahtumatoiminnan vahvistajana

- Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen osana varhaiskasvatuksen ja koulujen toimintaa yhteistyössä varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kanssa
- Kulttuurihyvinvointitoiminnan ylläpitäminen ja mahdollistaminen eri kohderyhmien (mm. työikäiset, vanhuksat, vammaiset) kanssa
- Liikunnanohjauspalveluiden kohdentaminen soveltavaan liikuntaan ja erityisryhmien tarpeiden huomiointi, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa
- Liikuntapalveluiden ja liikuntaharrastusmahdollisuuksien saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen ja tukeminen kaikissa ikäryhmissä
- Työikäisten ja erityisesti 55+ ikäisten liikunnan edistäminen
- Valvottujen ”höntsä”-vuorojen käynnistäminen seurattomille yhteistyössä urheiluseurojen kanssa
- Liikuntatilojen ja alueiden palautejärjestelmän kehittäminen
- Musiikkiopiston toimintojen ja verkostojen laajentaminen ja vakiinnuttaminen sellaisten henkilöiden luokse, jotka eivät itse pääse kulkemaan konsertteihin
- Lukemisharrastuksen edistäminen mm. kirjavinkkauksen, ryhmäkäyntien ja muiden tapahtumien kautta kaiken ikäisille
- Sisällöllisesti laadukkaiden ja helposti saavutettavien kulttuuritapahtumien järjestäminen (mm. Paimion talon kausiohjelma ja muut tapahtumat)
- Pienten tapahtumien järjestämisen helpottaminen määriteltyjen tapahtuma-alueiden kautta
- Yhteistyö valtakunnallisen tason urheilukilpailujen ja muiden suur tapahtumien järjestämisessä
- Digitaitojen edistäminen ja digitaitojen opastuksen laajentaminen koko Äänekosken kirjastoverkoston alueelle
- Kirjaston e-aineistojen käytön lisääminen
- Kirjastojen itsepalvelukäytön lisääminen asteittain, mm. omatoimijärjestelmän hankkiminen pääkirjastoon

3. Kulttuuri- ja liikuntatoimi elinikäisen kehittämisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentajana

- Monipuolinen yhteistyö kulttuuri- ja liikunta-alalla toimivien yhdistysten, yhteisöjen ja yksityisten kanssa eri foorumeilla
- Kulttuurialan toimijoiden ja kaupungin yhteistyö kulttuurifoorumien kautta, säännölliset tapaamiset 1-2 per vuosi
- Asukkaiden osallistaminen taidenäyttelyiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä muihin museon tapahtumiin
- Liikunta-alan toimijoiden ja kaupungin yhteistyö liikunta- ja seurafoorumien kautta, säännölliset tapaamiset 1-2 per vuosi
- Musiikkiopiston toiminnan jatkuva kehittäminen opetussuunnitelman pohjalta yhdessä oppilailta, vanhemmilta sekä muilta yhteistyötahoilta saadun palautteen pohjalta
- Yhteistyö Koskelan settlementin kanssa
- Kuntarajat ylittävä yhteistyö palveluiden tuottamisessa (mm. hankkeet ja tapahtumat)
- Kuntalaisten osallistaminen ja huomioiminen toiminnassa ja toiminnan kehittämisessä kyläparlamentin, nuorisovaltuuston, ja muiden yleisötilaisuuksien kautta
- Kohdennetut ja ketterät asiakastytyväisyyskyselyt kulttuuri- ja liikuntatiloissa ja tapahtumissa

4. Kulttuuri- ja liikuntatoimi kulttuuri- ja liikuntatilojen ja alueiden kehittäjänä

Kulttuuri- ja liikuntaohjelman yhtenä tavoitteena on edistää kulttuuri- ja liikuntatilojen ja alueiden kehittämistä. Ohjelmakauden aikana on tavoitteena edistää, toteuttaa ja saattaa loppuun seuraavia kulttuuri- ja liikuntatoimialaan liittyviä investointeja ja hankkeita, joiden lisäksi toteutetaan vuosittain suunniteltuja perusparannuksia sekä kalusto- ja välinehankintoja eri kohteisiin. Näiden lisäksi ohjelmakauden aikana voi tulla toteutettavaksi myös muita investointi- ja hanke-esityksiä. Kaikkien investointien ja hankkeiden ja erityisesti uusien investointihankkeiden toteutumiseen vaikuttavat monet tekijä, kuten kaupungin ohjelmakauden aikainen taloudellinen tilanne sekä yhteisen näkemyksen löytyminen virkamiesjohdon ja poliittisen johdon välillä hankkeiden edistämisestä ohjelmakauden aikana.

Äänekosken kulttuurihistoriallinen museo

Museokäyttöön hankittu peruskorjauskohde on vuonna 1922 valmistunut Birger Federleyn suunnittelema Äänekosken tehtaiden (Äänekoski Oy) konttorirakennus. Peruskorjaushankkeen tavoitteena on saada rakennus kunnostetuksi kulttuurihistoriallisen perusnäyttelyn näyttelytilaksi ja soveltuvin osin henkilökunnan työtiloiksi kulttuurihistoriallisen aineiston osalta. Hanke on aloitettu vuonna 2018 ja se on tarkoitus saattaa loppuun vuosina 2026-2027.

Taidemuseo

Äänekosken taidemuseolta puuttuu asianmukainen teosvarasto. Taidemuseon kameravalvonta uusitaan vuonna 2026 ja rakenteiden peruskorjauksen sekä varastotilojen suunnittelu aloitetaan. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuosien 2027-2028 aikana.

Pääkirjaston esteettömyyden ja omatoimikäytön edistäminen

Pääkirjaston esteettömyyttä on parannettu sähköisillä ulko-ovilla. -Lisäksi ohjelmakauden aikana on tarkoituksena saada hankittua omatoimikirjaston tekniikka pääkirjastoon (mm. sisäänkirjautumisyksikkö, valoautomaatti, kuulutusjärjestelmä, palautusautomaatti). Hanketta jatketaan vuonna 2026.

Kulttuurin omaehtoisen tekemisen tila

Äänekoskella on useita taiteen ja kulttuurin harrastamiseen sekä esitystoimintaan soveltuvia tiloja. Tällä hetkellä pulaa on kuitenkin erityisesti bändien harjoitteluun liittyvistä tiloista, koska aiemmin tässä käytössä olleita tiloja on jouduttu poistamaan käytöstä. Asiaa on selvitetty vuonna 2024 ja tila on löytynyt Alkulan

vanhan päiväkodin tiloista. Tilojen soveltuvuutta selvitetään ohjelmakauden aikana lisää ja tehdään tarvittavat muutostyöt tiloihin, mikäli talousarviossa on osoitettu rahaa hankkeen loppuun saattamiseen.

Esiintymislava

Äänekosken monitoimiaukiolle on suunniteltu monikäyttöistä esiintymislavaa vuonna 2025. Äänekosken kaupunki järjesti yhteistyössä Metsä Groupin kanssa arkkitehtipiskelijoille ideakilpailun esiintymislavasta, joka tulisi monitoimiaukiolle. Kilpailuun voittajaksi valittiin Pesä -niminen suunnitelma. Asukkaita on kuultu vahvasti esiintymislavaan liittyen ja sen kehittäminen käynnistyi halusta luoda avoin ja elävä tila kaupunkilaisten käyttöön. Esiintymislavaidea on lähtenyt alun perin nuorten toiveesta saada keskustaan lisää hengailupaikkoja, ja se on noussut esiin myös asukaskyselyissä. Kiinteästä esiintymislavasta Monitoimiaukiolle on tullut myös kuntalaisaloite. Nuorille on erikseen tehty aiheesta kysely ja lavan sijainnista on tehty asukaskysely. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuonna 2026.

Liikuntapuiston stadionin peruskorjaushanke

Liikuntapuiston stadionin peruskorjaushanke käynnistyi vuonna 2021 ja valmistui vuonna 2023. Hankkeen aikana on jo uusittu juoksuradan pinnoite ja asfaltti, heittopäädyn kaikki suorituspaikat (kuulantyöntö, keihäänheitto, moukari) ja parannettu hyppypäädyn pinnoitetta. Lisäksi on uusittu aluetta kiertävä aita. Stadionrakennuksen loppuunsaattaminen ja valaistuksen uusiminen on tarkoitus toteuttaa vuonna 2027. Jalkapallokentän perusparannus on tarkoitus suorittaa erillisenä projektina vuosien 2027-2028 aikana.

Liikuntapuiston kehittäminen

Liikuntapuiston alueen kehittäminen on käynnistynyt vuonna 2022, jolloin toteutettiin hulevesiurakka, joka paransi hiihtostadion alueen vedenhallintaa. Vuosien 2027-2028 aikana on mm. tarkoitus rakentaa uusi varasto, parantaa alueen yleisilmettä, kyltitystä, opastusta ja pyöräparkkia, sekä korjata hiihtostadionin alueen nurmi. Lisäksi tarkoituksena on rakentaa tekonurmi ylipainehallin taakse vuosien 2027-2028 aikana ja uudistaa käytössä oleva vanha tekonurmikenttä.

Liikuntapuiston tekojään kylmälaitteet ovat käyttöikänsä vanhat ja ne on uusittava ohjelmakauden aikana. Kylmälaitteiden uusiminen ja lauhdelämmön talteenotto –hanke toteutetaan vuosina 2027-2028.

Äänemäen kehittäminen

Äänemäen laskettelurinteen aluetta on kehitetty ohjelmakauden aikana vuosina 2022-2025. Hanke jatkuu juoksuportaiden jatkamiseksi rinteen päälle vuonna 2026.

Suolahden uimahallin peruskorjaus

Suolahden uimahallin peruskorjaushankkeen suunnittelu on käynnistynyt vuoden 2022 aikana ja hanke on valmis vuonna 2026.

Liikuntatalo

Liikuntatalon julkisivun korjaus saatetaan loppuun ja aulan valaistusta parannetaan. Alakerran wc-, pesu- ja sosiaalitulat ovat käyttöikänsä päässä ja niiden parantamiseksi ja korjaamiseksi tehdään suunnitelma ja korjausaikataulu. Hankkeet on tarkoitus toteuttaa vuonna 2027.

Lähiliikuntapaikat

Koiviston koulun pihananke jouduttiin keskeyttämään vuonna 2021. Äänekosken kaupungilla on vireillä Koiviston koulun ympäristön asemakaavan laatiminen. Hanketta jatketaan vuonna 2026, kun Koiviston koulun ympäristön asemakaava on saanut lainvoiman. Liikunnan osalta hanke sisältää vuonna 2021 hankitun kaukalon, juoksuradan sekä hyppy- ja heittopaikan.

Painopakalliset ulkokuntosalilaitteet Rantapuistoon toteutetaan vuonna 2026.

Hiihtoladut ja kentät

Latuverkoston ja kenttien valaistukset ovat käyttöikänsä päässä, eikä niihin saa enää varaosia. Tavoitteena uusia erillisen suunnitelman mukaisesti vuosien 2026-2028 valaistukset kohteisiin.

Latuverkoston ja eri taajamissa sijaitsevien kenttien pohjat kaipaavat perusparannusta ja korjausta. Tavoitteena parantaa erillisen suunnitelman mukaisesti latuverkoston ja kenttien pohjia vuosien 2026-2028 aikana.

5. Raportointi ja seuranta

Kulttuuri ja liikuntaohjelma on laadittu vuosille 2022-2028 ja asiakirja on päivitetty 2026. Kulttuuri- ja liikuntaohjelman toteuttamisesta vastaava kulttuuri- ja liikuntatoimi yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, yhdistysten, yhteisöjen ja yksityisten toimijoiden kanssa. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain kulttuuri- ja liikuntalautakunnan toimesta. Kulttuuri- ja liikuntajohtaja vastaa ohjelman toteutumisen raportoinnista lautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja valtuustolle.